

NATÚR- ÉS BIOKOZMETIKUMOK

A TERMÉSZETBŐL MERÍTVE

Az elmúlt évtizedekben a bio- és natúrtermékek fogalma összefonódott az egészségmegőrzés szemléletével. Minthogy a kiegyensúlyozott életmódhoz kínálnak alternatívát, joggal várható el, hogy természetes összetevőik révén támogassák a szervezet működését, ellensúlyozzák a környezeti ártalmakból adódó káros hatásokat.

Azoknak, akik az egészségtudatos életmód mellett döntenek, és a szépségápolásban is a megbízható natúr- és biotermékeket részesítik előnyben, nincs egyszerű dolguk, mivel az élelmiszerekkel szemben a kozmetikumokra nem vonatkoznak jogszabályi normák. Sok cég kihasználja a szabályozás hiányosságait, és a vásárlókat megtévesztve visszaél a „bio”, „öko” jelöléssel. Előfordulhat, hogy a készítmény csak csekély mennyiségben tartalmaz növényi kivonatokat, mégis natúrtermékként kerül a polcokra, az ismeretlen nevű vegyületek és növényi alkotók pedig sokszor nehezítik a tájékozódást.

Bár a kozmetikai ipar a gazdaságos előállításra, a hosszú eltarthatóságra törekedve a drága növényi összetevők helyett gyakran mesterséges anyagokat is felhasznál, ma már egyre több cég ismeri fel a növényi alapanyagok kedvező élettani hatásait, és a bőr természetes regenerálódását, működését segítő natúr- és biokozmetikumok előnyeit.

A SZABÁLYOK ÉS A VALÓSÁG

A bioélelmiszerek előállítását az Európai Unióban egységes előírások szabályozzák, amelyek betartását objektív ellenőrzési és tanúsítási rendszer felügyeli. Magyarországon a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium két akkreditált szervezete, a Biokontroll Hungária Nonprofit Kft. (HU-ÖKO-01) és a Hungária Ökogarancia Kft. (HU-ÖKO-02) látja el ezt a feladatot. Az uniós rendeletet azonban nem terjesztették ki a kozmetikumokra, az ökológiai jelölések feltételeire nem vonatkoznak jogszabályi normák, ezért a szépségápolási termékeknél az ökológiai minősítésre a hazai és a külföldi nonprofit szervezetek (pl. BDIH, Demeter, Ecocert, Soil Association) egyéni szabványokat dolgoztak ki, megpróbálva

MEGBÍZHATÓ MINŐSÍTÉS

Az itthon népszerű
Lavera, Logona,
Weleda, Terra Naturi,
Dr. Hauschka, Sante,
Primavera, Anne
Lind, Fitne termékeit
a BDIH német el-
lenőrző szövetség mi-
nősítette, csakúgy,
mint a dm saját már-
kás natúrkozmetikai
termécsaládját, az
Alverdet.

garantálni a megbízható „natúr”, illetve „bio” jelleget.

Azt persze nem árt tudni, hogy a hazai és külföldi tanúsító intézetek nem azonos feltétel- és szempontrendszer alapján adják ki a természetes összetevőket igazoló emblémáikat, így a „bio” és a „natúr” jelleg is az adott szervezet szabályozásának tükrében definiálható, értelmezhető.

Általános alapelv azonban, hogy a natúrkozmetikumok főként természetes összetevőket tartalmazhatnak, a növények eredeti állapotukban, jelentősebb beavatkozás, átalakítás nélkül kerülnek a tégelyekbe. Ezzel szemben a biotermékek alapanyagai kizárólag ökológiai gazdálkodásból származhatnak. A természetes kozmetikai készítmények is tartalmaznak bizonyos emulgeáló

és tartósító anyagokat: a konzerváló, festék- és illatanyagok fajtáit és felhasználásuk módját a minősítő szervezetek maguk határozzák meg.

HAZAI SZIGORÚSÁG

A Biokontroll Kft. is kidolgozta a kozmetikumokra vonatkozó saját szabályrendszerét, előírásai az EU-ban a legszigorúbbak. „Amennyiben egy gyártó kozmetikai termékén használni kívánja védjegyünket és ezzel összefüggésben az »öko«, »bio« kifejezést, akkor a védjegyhasználatra szerződést kell kötnie, és be kell tartania az általunk kidolgozott normákat” – tájékoztatott dr. Roszík Péter, a Biokontroll Hungária Nonprofit Kft. ügyvezetője. Hangsúlyozta, hogy a kozmetikai termékek növényi alapanyagainak legalább 95%-a kizárólag ellenőrzött ökológiai termesztésből vagy gazdaságból származhat. Az alapanyagok radioaktív besugárzása, génmanipulációja tilos.

A feldolgozás, gyártás manuálisan, illetve zárt gépsoron történhet, így nem kerülhetnek szennyeződések a kozmetikumba. A termékek nem tartalmazhatnak szintetikus festék- és illatanyagokat, tartósítószerket, kémiai származékokat. Az adalék- és segédanyagokra vonatkozóan a német minőség-ellenőrző szövetség (BDIH) előírásait tartják szem előtt.

Ugyanakkor a kozmetikumokat nem tesztelhetik állatokon, a méz kivételével pedig nem tartalmazhatnak állati eredetű összetevőket sem. A sminkkészítményeknél alkalmazott színezéke-

ket növényekből, ásványokból nyerhetik. A kész termékeket kizárólag fényvédő, környezetbarát csomagolásba zárhatják – sorolta a kozmetikumok ökológiai jelölésére vonatkozó előírásokat a szakember.

Jelenleg egyetlen kozmetikai termékcsalád, a Biola jogosult a magyar minősítő védjegy használatára. A hazai tanúsító rendszert a piaci szereplők túlszabályozottnak vélik, mivel a Biokontroll még a BDIH minősítésénél is szigorúbb feltételeket szabott, amikor előírta, hogy a felhasznált növények kétharmadának biodinamikus gazdálkodásból kell származnia, vagyis a termőföldet a komposzt és állati trágya mellett növényi alkotókból és kvarckristályokból készített, „dinamizált” preparátumokkal is kezelni kell. Ez a gazdálkodási forma azonban itthon még nem terjedt el.

A szigorú szabályozás következtében éles vita bontakozott ki a hazai tanúsításra akkreditált cég és az Ilcsi Szépítő Füvek Kft. között. A Biokontroll állásfoglalása szerint a kozmetikai cég a vásárlókat megtévesztve jogszerűtlenül használja az általuk kiadott biovédjegyet, mivel az csak a termesztett növények egy részére, nem pedig a kozmetikumokra vonatkozik. A cég honlapján, illetve a prospektusaiból nem derül ki pontosan, milyen növényekre érvényes az ökológiai gazdálkodás tanúsítványa, illetve azokat mely termékek előállításánál használták fel.

„Kiváló minőségű alapanyagaink közül huszonegy terményt (pl. alma, birs, bodza, cic-

Nem mindegy, hol és hogyan termesztették az alapanyagot

MITŐL BIO?

Amennyiben az ökológiai eredetű alkotók aránya meghaladja a 95%-ot, akkor feltűntethető a terméken, hogy biokozmetikumról van szó, ha ezen összetevők aránya 70–94% között mozog, akkor az alapanyagok ökológiai eredetére utalni lehet, vagyis jelezni kell, hogy a mezőgazdasági eredetű alkotórészek hány százalékát állították elő az ökológiai termesztés szabályai szerint.

kafark, orbáncfű, rózsza, szappanfű, szilva, vadgesztenye) a Biokontroll ellenőrzése mellett saját biokertjeinkben termeljük, de a saját termesztésű növényeink mellett más biogazdaságok és őstermelők termékeit, valamint vadon termő gyógynövényeket is felhasználunk szépségápolási termékeinkbe” – állítja Molnár Ferenc, az Ilcsi Szépitő Füvek Kft. ügyvezetője. Azt is hangsúlyozta, kozmetikumaik „natúr” minősítését a BDIH garantálja, és soha nem állították ennek ellenkezőjét.

A cégvezető büszke arra, hogy jelenleg közel húsz olyan garantált „natúr” védjeggyel ellátott termékük van, amely eleget tett a német minősítő intézet szigorú előírásainak. Ezzel a tanúsítvánnyal a Magyarországon és Kelet-Európában gyártott kozmetikumok közül az Ilcsi termékek rendelkeznek elsőként és egyedülként. Profesionális natúrkozmetikumaik közel száz különböző növényből készülnek, a termékekben a gyógynövények, a gyümölcsök, a zöldségek mellett gyógyvizek is találhatóak. Az ökológiai gazdálkodásból származó növények nem tartalmaznak káros szennyezőanyagokat, sokkal gazdagabbak biológiailag aktív összetevőkben, mint a konvencionális termesztésből származók.

A TERMÉSZETESSÉG ÁRA

Bár a növényi alapanyagokat tartalmazó szépségápolási termékek összetételüknél fogva közelebb állnak a bőr struktúrájához, mint a szintetikusak, azonban a natúr- és a biokozmetikumok is okozhatnak allergiát, kiválthatnak egyéni érzékenységet. Ugyanakkor meglehetősen gyorsan romlanak, ezért ügyelni kell a tisztaságukra, a megfelelő gyártási technológiára és a csoma-

A legjobban a saját termeléssel járunk, hiszen akkor lehetnénk igazán biztosak a minőségben

golásra. Vásárláskor érdemes megnézni a lejárati időt, használat után pedig óvni kell a készítményt a melegtől és a levegőtől.

„A kozmetikumok biztonságára egységes uniós irányelvek vonatkoznak, de mivel a natúr- és biokozmetikum elnevezés törvényileg nem védett, ezért az OÉTI nyilvántartásba veszi a biónak nevezett terméket még akkor is, ha a készítményben szintetikus anyagok is találhatóak” – mutatott rá némi ellentmondásra dr. Móréné Horkai Edit, az Országos Élelmiszertudományi Intézet (OÉTI) kozmetikai osztályának vezetője. A biotermékekkel szemben a hagyományos kozmetikumok gyártása szigorú és objektíven ellenőrizhető szabályokhoz kötött, ezek sem tartalmazhatnak egészségkárosító, bőridegen anyagokat, nem akadályozhatják, veszélyeztethetik a bőr természetes élettani funkcióit, és az ilyen anyagokat nem tesztelhetik állatokon. A növényi összetevők szabványosítottak, így a termékek állandó és megbízható minőséget képviselnek – hangsúlyozta a szakember, hozzátéve, hogy tisztán natúrkozmetikumról csak akkor beszélhetnénk, ha a növény vizes kivonatát, forrázatát készítenék el, ami önmagában nem tartható el sokáig. Bizonyos anyagokat nem lehet a gyártás során teljesen kiiktatni, ezért a készítmény mikrobiológiai biztonsága érdekében tartósítószerrel, emulgeálók is engedélyezettek. Az előállításuk terén tapasztalható visszasságok ellenére egyre népszerűbbek és keresettebbek a természetes alapanyagokból készült szépségápolási termékek. Nemrégiben öt európai minősítő intézet fogott össze az egységes szabályozás megteremtéséért, de ennek kidolgozása egyelőre késik, ezért a természetes összetevőkből készült kozmetikumok kedvelőinek egyelőre a hazai és a külföldi tanúsító intézetek emblémáival ellátott készítményeket érdemes előnyben részesíteniük.

■ POTONDI ESZTER

ARANYÁRBAN MÉRIK?

Színes a natúrkozmetikumok palettája, minden bőrtípusra és bőrproblémára megoldást kínálnak, bár nem ritkán aranyárban mérik a gondos termesztés, feldolgozás után üvegcékbe zárt értékes összetevőket. Olyan ritka növényeket, virágokat is tartalmazhatnak, mint például a jázmin vagy a damaszkuszi rózsza, amelyekből több kilo virágszirom szükséges ahhoz, hogy egy minimális mennyiségű illóolaj kinyerhető legyen.

„A L'OCCITANE bőrápolási termékeit a provence-i táj ihlette, a természetesség finom egyensúlyát a fito- és az aromaterápia elveivel ötvözi, a krémek, elixírek, szérumok finom textúrája és illata tiszteletben tartja a bőr egyensúlyát. Formulái növényi összetevőkben és olajkivonatokban gazdagok, ellenőrzött természetes alapanyagokból állnak, dermatológiailag tesztelték” – magyarázta kiadványunknak Skrionya Barbara, a cég marketingmenedzsere, majd hozzáfűzte: néhány termékük esetében éppen az aktív összetevők organikusak, például a camargue-i rizs a mattosító arctisztító termékcsaládból, vagy a korzikai maouis vadvirág az Immortelle arcápolási sorozatból.